

kuvaterner bilimi

Jeolojik zaman ölçeği içerisinde göreceli olarak en kısa olan devir Kuvaterner olsa da Kuvaterner Bilimi, bünyesinde barındırdığı farklı bilim dallarına ait çalışma konularıyla geniş kapsamlı bir platformdur. Kuvaterner Bilimi oşinografiden dentrokronolojiye, jeolojiden klimatolojiye, prehistoryadan jeofiziğe, coğrafyadan arkeolojiye kadar çok farklı çalışma alanları içerir.

Teknolojinin de gelişmesiyle hergün yeni bir bilim dalının popüler olduğu günümüzde, aslında uzun yıllardır varolan ancak bugüne kadar adı çok da telaffuz edilmeyen bir alan, yer bilimlerinden sosyal bilimlere, pek çok disiplini tek bir platformda toplamaya başladı.

Ankara Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü'nün ev sahipliğinde, TÜBİTAK, Ankara Üniversitesi Rektörlüğü, A.Ü. Mühendislik Fakültesi Dekanlığı, A.Ü. Jeoloji Mühendisliği Bölümü, Yer Bilimleri Araştırma Merkezi (YEBİM), Jeolojik Mirası Koruma Derneği (JEMİRKO) ve Kuvaterner Araştırma Grubu desteği ile 2012 yılı Haziran ayında gerçekleştirilen 'Kuvaterner Bilimi Lisansüstü Yaz Okulu' Kuvaterner dönemine ait farklı alanlarda yapılan çalışmaların ortak bir kürsüde tartışılmasını sağlamış, ülkemizde de 'Kuvaterner Bilimi' kavramını kullanıma sunmuş ve en önemlisi bu

KUVATERNER BİLİMİ
"Lisansüstü Yaz Okulu"
18 - 23 Haziran 2012

Konular:
Deniz Seviyesi Değişimleri
Depolanma ve Erozyon Süreçleri
İklim Değişimleri
Buzullaşmalar
Prehistorya
Kültürel Jeoloji
Volkanizma
Küresel Tektonik
Morfotektonik
Fauna
Flora
Stratigrafi
Jeofiziksel Yöntemler
Speoloji ve Paleoklim
Paleosöller
Radyometrik Yaşlandırma
Kozmojenik Yaşlandırma
Dendrokronoloji
Paleomanyetizma
Haritalama Sistemi
Gezi: Kızılcahamam-Çamlidere Jeoparkı, Ankara

Uzmanlar:
Prof. Dr. Funda Akgün, DEÜ
Prof. Dr. Erhan Altunel, OGU
Prof. Dr. Meral Avcı, İÜ
Prof. Dr. Erkan Aydar, HÜ
Prof. Dr. Sendar Bayan, HÜ
Dr. Sonay Boyraz, AU
Yrd. Doç. Dr. Ömer Faruk Çelik, KOD
Prof. Dr. Atilla Çiner, HÜ
Prof. Dr. Uğur Doğan, AU
Alper Gürbüz, AU
Prof. Dr. Ömer Feyzi Güler, KOD
Doç. Dr. Selma Kadioğlu, AU
Prof. Dr. İnan Kayaş, EU
Prof. Dr. Nizamettin Kazancı, AU
Dr. Ozlem Makaroglu, İÜ
Prof. Dr. Faruk Ocakoğlu, OGU
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Ali Sarıkaya, FU
Dr. Gerçek Saraç, JEMİRKO
Dr. Fuat Saroğlu, JEMİRKO
Prof. Dr. Hanım Taşkın, AU
Prof. Dr. Baki Varol, AU
Doç. Dr. İsmail Ömer Yılmaz, ODTÜ

Düzenleme Kurulu:
Nizamettin Kazancı, AU
Ergun Gökten, AU
Fuat Saroğlu, JEMİRKO
Yusuf Kağan Kadioğlu, AU YEBİM
İsmail Ömer Yılmaz, ODTÜ
Ozlem İleri, JEMİRKO
Alper Gürbüz, AU
Sonay Boyraz, AU
Zeynep Ergün, AU
Esra Onse, ASÜ

Yer: Ankara Üniversitesi,
Mühendislik Fakültesi Konferans Salonu
Şon Başvuru Tarihi: 20 Nisan 2012
Başvuru ve Detaylar için:
www.kuvaterner.org/yazokulu2012

* Konferans dahilinde 35 yaş altı katılımcılara kemik kalım desteği verilecektir.

alandaki ilk kapsamlı Türkçe kaynak olan *Kuvaterner Bilimi* kitabını araştırmacılara ulaştırmıştır.

Dünden Bugüne Kuvaterner ve Kuvaterner Bilimi

Günümüzde benimsenmiş Kuvaterner terimi 1800'lerin başında jeologların fosil kayıtlarına göre yerkürenin tarihini dörde ayırmasıyla ortaya çıkmıştır. Bu dört bölüm, Birinci zaman (Primary), İkinci Zaman (Secondary), Üçüncü Zaman (Tertiary) ve Dördüncü Zaman (Quaternary/ Kuvaterner) olarak adlandırılmıştır. Son yıllarda bazı yazarlarca 'çağ dışı' olarak nitelendirilen *Kuvaterner* terimi 2004 yılında önemli bir yayında Ulusal Stratigrafi Komisyonu'nun (USK) zaman çizelgesinden tamamen çıkarılıp, Neojene dahil edilince Kuvaterner Jeologları yıllardır üzerinde çalışmalar yaptıkları Kuvaterner'in zaman çizelgesindeki yerini korumak amacıyla USK' ya bu konunun tartışılması için talepte bulunmuşlardır. Tartışmalar

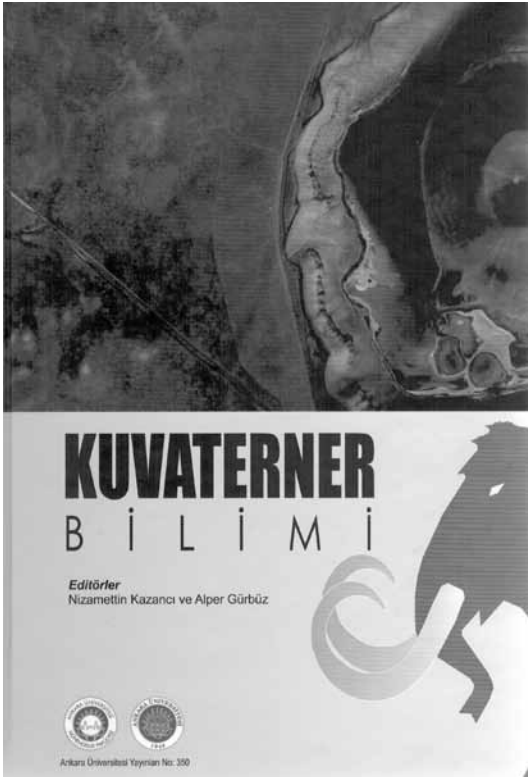
2008 yılında USK tarafından yapılan oylamalarla sonuçlanmış ve *Kuvaterner* devri sadece yerini korumakla kalmamış, alt sınırı 1,8 milyon yıldan 2,6 milyon yıla genişletilmiştir.

Jeolojik zaman ölçeği içerisinde göreceli olarak en kısa olan devir Kuvaterner olsa da Kuvaterner Bilimi, bünyesinde barındırdığı farklı bilim dallarına ait çalışma konularıyla geniş kapsamlı bir platformdur. Örneğin Kuvaterner dönemi buzulları ve oluşturdukları

yapılar klimatoloji, jeoloji, jeomorfoloji ve coğrafyayı ilgilendirirken bu dönemde yaşamış mamutlar kılıç dişli kaplanlar gibi devre has canlılar paleontoloji ve biyolojinin ortak çalışma konusudur. Benzer şekilde devrin baskın organizması olan insanlar ve kurdukları uygarlıklar arkeoloji, antropoloji ve prehistoryanın kesişen noktalarındandır. Kısacası Kuvaterner Bilimi öşinografiden dentrokronolojiye, jeolojiden klimatolojiye, prehistoryadan jeofiziğe, coğrafyadan arkeolojiye kadar çok farklı çalışma alanları içerir.

Kuvaterner Bilimi Kitabı

Bu kadar geniş kapsamlı bir alanda Türkçe kaynak bulunmayışından hareketle Ankara Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği bölümü üyelerinden Profesör Nizamettin Kazancı ve Dr. Alper Gürbüz editörlüğünde *Kuvaterner Bilimi* kitabı oluşturulmuştur. 570 sayfalık kitapta ele alınan konular **Kuvaterner Araştırma Grubu (KAG)** öncülüğünde Ankara Üniversitesi'nde düzenlenen *Kuvaterner Bilimi Lisansüstü Yaz Okulunda* detaylı olarak anlatılmış ve tartışılmıştır.

Yaz okulu boyunca farklı üniversitelerin farklı bölümlerinden 23 uzmanın vermiş olduğu derslerde ele alınan konular kitap içerisinde sırasıyla, *Kuvaterner Devri'nin Genel Nitelikleri*, *Kuvaterner Devri'nde Canlılar, Yeriçi ve Yeryüzü Süreçleri* ile *Araştırma Yöntemleri* olmak üzere dört ana bölümde toplanmıştır.

Kuvaterner Devri'nin Genel Nitelikleri bölümünde sırasıyla "Kuvaterner Biliminin Kapsamı ve Gelişimi (Nizamettin Kazancı)", "Kuvaterner Stratigrafisi (Feyzi Gürer)", "İklim ve Buzullaşma (Mehmet Akif Sarıkaya)", "Kuvaterner'de Deniz Seviyesi Değişimleri (İlhan Kayan)", "Kuvaterner'de Küresel Tektonik (Alper Gürbüz)" başlıklı yazılar bulunmaktadır. Başlıklardan da anlaşılacağı gibi bu bölüm Kuvaterner

araştırmalarının kapsamı, amacı ve Kuvaterner'e ait başlıca jeolojik özellikleri anlatan bir giriş niteliğindedir.

Kuvaterner Devri'nde Canlılar bölümünde, devrin bitki ve hayvanları özellikle de Kuvaterner'in simgesi durumunda olan insan türü irdelenmiştir. Bölümde sırasıyla, "Kuvaterner Memeli Faunaları ve Türkiye Örnekleri (Gerçek Saraç)", "Neojen'den Kuvaterner'e Güneybatı Avrasya' da Flora ve Vejetasyon (Funda Akgün ve M.S Kayseri Özer)", "Prehistorya; Tarih Öncesi Arkeolojisi (Harun Taşkıran)", "Kültürel Jeoloji: Jeoloji'nin İnsanoğlunun Yaşamı Üzerindeki Etkileri (Erhan Altunel)" başlıklı yazılar bulunmaktadır.

Üçüncü bölüm olan *Yeriçi ve Yeryüzü Süreçleri* bölümünde, "Morfolotektonik (Fuat Şaroğlu)", "Buzul Süreçleri (Atilla Çiner)", "Akarsu Süreçleri (Uğur Doğan)", "Eoliyen Süreçler (Faruk Ocakoğlu)", "Kuvaterner Paleosolleri (Sonay Boyraz)", "Evaporitler (Baki Varol ve Elif Günen Akıska)", "Göller ve Gölsel Süreçler (Nizamettin Kazancı)" başlıklı yazılarla Kuvaterner'deki yeryüzü ve yeriçi süreçleri ile bunların ürünleri ele alınmıştır.

Dördüncü ve son bölüm olan *Araştırma Yöntemleri* bölümünde özellikle Kuvaterner için önem kazanmış, yaşlandırma ve araştırma teknikleri anlatılmış, önceki bölümlerde bahsedilen araştırmalarda bunların nasıl kullanılıp, yorumlanacağı konusunda bilgi verilmiştir. Bu kapsamda "Speleoloji ve Paleoklim (Serdar Bayan)", "Kuvaterner Araştırmalarında Jeofizik

Yöntemler (Selma Kadioğlu)", "Kuvaterner Birimlerinin Haritalanması (Nizamettin Kazancı)", "Rad-yometrik Tarihlendirme Yöntemleri (Ömer Faruk Çelik)", "Dendrokronoloji (Meral Avcı)", "Kozmojenik Yaşlandırma Yöntemleri; Teori ve Uygulama Alanları (Mehmet Akif Sankaya)", "Paleomagnetik Tarihlendirme (Özlem Makaroğlu)" başlıklı yazılar bu bölüm altında toplanmıştır.

Kitabın çıkarılmasında Ankara Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dekanlığı ile Kuvaterner Araştırma Grubu (KAG) maddi ve teknik destekte bulunmuştur.

Kuvaterner Bilimi Lisansüstü Yaz okuluna ve kitaba gösterilen ilgi, bu bilimin kısa sürede ülkemizde yaygınlaşacağı yönünde önemli bir işaret. Bizler Kuvaterner Araştırma Grubu olarak *Kuvaterner Bilimi* ne duyulan bu ilginin sadece jeologlarla sınırlı kalmamasını, gün geçtikçe artmasını ve farklı bilim dalları arasında ortak iş yapabileme imkanı yaratmasını temenni ediyoruz.

Kuvaterner Araştırma Grubu hakkında bilgi almak ve yeni etkinliklerden haberdar olmak için www.kuvaterner.org adresini ziyaret edebilirsiniz.

Değerilen Kaynaklar

Kazancı, N., Neojen-Kuvaterner sınırının değişmesi ve beklenen gelişmeler, Türkiye Jeoloji Bülteni, Cilt 52, Sayı 3, Aralık, 2009.

Mascarelli, A.L., Quaternary geologists win timescale vote. Nature, Cilt 459, Sayı 4, 2009